

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 5959/2021
21.06.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Мирјана Рајић Илић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., коју заступа пуномоћник Николета Лученовић, адвокат из ..., ради стицања без основа, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2737/21 од 26.05.2021. године, у седници одржаној 21.06.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2737/21 од 26.05.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 303/20 од 27.01.2021. године, која је исправљена решењем истог суда П 303/20 од 17.02.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражено да суд тужену обавезе да му на име враћања стеченог без основа исплати 7.356.326,26 динара са законском затезном каматом на појединачно означене новчане износе од њихове доспелости до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да суд обавезе тужену да тужиоцу исплати 510.355,50 евра, са припадајућом каматом на појединачно означене новчане износе од датума њихове доспелости до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Ставом трећим изреке, тужилац је обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 679.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2737/21 од 26.05.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20) и утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Осим наведене битне повреде, ревизијски разлог у смислу члана 407. ЗПП могу бити битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 6, 8, 10. и 11. овог закона, под условом да су истицане у жалби, односно да су учињене у поступку пред другостепеним судом, као и битне повреде поступка из члана 374. став 1. овог закона које су учињене у поступку пред другостепеним судом. Зато ревизијски наводи о битној повреди поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП не могу бити ревизијски разлог, док указивање ревидента на битне повреде из члана 374. став 1. у вези чланова 7, 8, 229, 230, 231, 253, 245. и 283. ЗПП учињене пред другостепеним судом није основано, јер је другостепени суд одлучио о жалби тужиоца на основу чињеничног стања утврђеног у првостепеном поступку без отварања расправе. Правило о оцени доказа у поступку пред другостепеним судом примењује се само у ситуацији када се другостепена одлука доноси после расправе одржане пред тим судом.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су након вишегодишње емотивне везе и ванбрачне заједнице у којој је рођена ћерка ВВ, закључиле брак ...1998. године у ..., који је правноснажно разведен пресудом надлежног италијанског суда од 17.10.2013. године. Доношењу наведене пресуде претходио је судски споразум о личној растави супружника донет 11.05.2007. године, којим се тужилац обавезао да поред доприноса за издржавање заједничке ћерке од 500 евра месечно, плаћа на име доприноса за издржавање тужене 500 евра месечно почев од 05.01.2007. године, уз ревалоризацију тог износа почевши од 01.01.2008. године, применом националних индекса статистичког завода Италије и то уплатама на банковни рачун тужене. Пресудом о разводу брака потврђена је обавеза тужиоца у погледу издржавања ћерке од 500 евра месечно до окончања њених студија, као и тужене у месечном износу од 500 евра у трајању од 2 године, по разводу брака и утврђена обавеза да плати заостале износе које због болести током периода споразумне раставе није платио до развода брака. Наведене одлуке страног суда признате су решењем Вишег суда у Београду Р 235/15 од 01.07.2015. године, на основу којих је тужена код Трећег основног суда у Београду покренула извршни поступак ради наплате доспелих, а неизмирених износа за сопствено издржавање. Решењем тог суда Ии 502/15 од 18.12.2015. године, одређено је предложено извршење, а закључком извршитеља Ии 7/16 од 22.01.2016. године, спровођење извршења одређено је пленидбом 2/3 износа закупнине коју тужилац као купац остварује издавањем пословног простора у тржном центру „ГГ“ у Београду. Одлучујући о приговору извршног дужника решењем Трећег основног суда у Београду Ипв(И) 102/16 од 04.04.2016. године, потврђена је првостепена одлука у погледу главне тражбине, тако да је након наплате доспелих потраживања закључком јавног извршитеља од 06.12.2017. године, извршни поступак закључен. Након окончања извршног поступка, тужилац је тужбом у овој парници тражио враћање износа наплаћених у извршном поступку (7.356.326,26 динара), тврдећи да се тужена неосновано обогатила, јер је дуговано издржавање у целини исплатио вансудски, пре подношења предлога за извршење. Преостали износ у иностраној валути тужилац потражује по основу враћања новчаних поклона учињених туженој. Неспорна је чињеница да је тужилац у току 2008. године дао 337.000 евра за куповину стана у

Београду на име заједничке ћерке и тужене са по 1/2 идеалног дела и извршену адаптацију тог стана, од кога су деобом формиране две физички одвојене стамбене целине. Износ од 50.000 евра представља вредност намештаја за опрему тих станова по процени тужиоца, док део потраживања чине зараде исплаћене туженој током периода трајања радног односа у фирми „ДД“. Тужена је спорила добротину природу учињених неспорних давања, наводећи да се радило о делимичној исплати по основу споразума о деоби заједничке имовине, при чему се води и посебна парница за поделу брачне тековине.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев у целини као неоснован, налазећи да тужилац није доказао да је обавезу издржавања према туженој, утврђену правноснажним и признатим одлукама суда у Италији исплатио два пута, најпре добровољним испуњењем, а затим и у извршном поступку, а због изостанка доказа да је између парничних странака закључен уговор о поклону новчаних износа у иностраној валути, односно намере (*Animus donandi*) да се закључи добротину уговор, не може се говорити о опозиву тог правног посла. Поред тога, тужилац није активно легитимисан да од тужене захтева враћање исплаћених зарада током трајања радног односа у фирми „ДД“, јер се ради о исплатама учињеним од стране поменутог правног лица као послодавца.

По оцени Врховног суда, неосновано се ревизијом тужиоца указује на погрешну примену материјалног права.

По члану 210. Закона о облигационим односима (ЗОО) када је неки део имовине једног лица прешао на било који начин у имовину неког другог лица, а тај прелаз нема свој основ у неком правном послу или у закону, стицалац је дужан да га врати, а када то није могуће да накнади вредност постигнутих користи. Обавеза враћања, односно накнаде вредности настаје и када се нешто прими с обзиром на основ да се није остварио или који је касније отпао. Ко је исти дуг платио два пута, па макар једном по основу извршне исправе, има право тражити враћање по општим правилима о стицању без основа (члан 212. ЗОО).

Тужена није спорила да је тужилац испунио своју обавезу издржавања заједничке ћерке, а принудно извршење је тражила ради наплате доприноса за сопствено издржавање (супружничко издржавање), па код утврђеног да тужилац није доказао да је ову обавезу добровољно испунио, пре принудне наплате у извршном поступку, то се неосновано ревизијом указује на погрешну примену правила о стицању без основа. Примени правила о враћању стеченог без основа (двострука исплата дуга) има места само под условом да се ради о истом, идентичном дугу и то у обиму у коме је он два пута измирен, а што овде није случај.

Тужилац је поред враћања новчаног износа наплаћеног на име издржавања тужене, тражио и враћање новчаних износа датих по основу поклона, заснивајући свој захтев најпре на ништавости поклона и правилима о опозиву поклона због грубе неблагодарности, а затим да уговор о поклону није ни настао због неспоразума о основу давања, по члану 63. ЗОО. Неспорна је чињеница да је тужилац у току 2008. године дао 337.000 евра за куповину стана у Београду на име тужене и заједничке ћерке са по 1/2 идеалног дела и извршену адаптацију тог стана, што значи у периоду након закљученог судског споразума о растави, у коме је констатовано да је породична имовина у режиму заједничке имовине, а пре правноснажности пресуде о разводу

брака. Тужена је тврдила да се радило о делимичној исплати по основу споразума о деоби заједничке имовине, при чему се води и посебна парница за поделу брачне тековине. Изнети наводи тужене, супротно ставу ревидента, не указују на неспоразум о основу давања и непостојећи уговор о поклону, већ на другу природу и основ неспорне исплате, будући да тужилац није доказао своје наводе о постојању воље - намере (Animus donandi) да закључи добротине уговор, односно даривање тужене. Зато су неосновани ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права, јер по одредби члана 63. ЗОО, уговор не настаје кад стране верују да су сагласне (а што овде није случај), а у ствари међу њима постоји неспоразум о природи уговора или о основу, или о предмету обавезе. У парничном поступку суд је везан за чињенице, а не и за правни основ тужбеног захтева. По члану 228. ЗПП, странка је дужна да изнесе чињенице и предложи доказе на којима заснива свој захтев или којим оспорава наводе и доказе противника, у складу са овим законом, па супротно наводима ревизије, терет доказивања чињеница о постојању заједничке имовине стечене у браку и споразума о деоби није био на туженој у овој парници, нити је исход парнице за деобу брачне тековине која је у току претходно питање за одлуку у овој парници. Тужилац није активно легитимисан да од тужене захтева враћање новчаног износа на име извршених исплата зараде током периода трајања радног односа у фирми „ДД“, без обзира на обим њеног радног ангажовања, јер се ради о исплатама учињеним од стране поменутог правног лица као послодавца, како је правилно закључио и другостепени суд. Следом наведеног, неосновани су ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права.

Ревизијом тужиоца у преосталом делу се заправо оспорава доказни поступак и оцена изведених доказа, чиме се оспорава утврђено чињенично стање, што по члану 407. став 2. ЗПП не може бити ревизијски разлог, нити се уопште у ревизијском поступку расправљају чињенична питања.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић